

Posamezne številke: Na-
vadna Din —50, ob ne-
deljah Din 1—

TABOR izhaja vsak dan, razven
nepetke in praznikov, ob 18. uri v
domu naslednjega dne ter stane
na mesecno po št. D 10—, za ino-
mesечно D 15—, dostavljen na dom
u 11—, na izkaznice D 10—
Inserati po dogovoru.

Naroka se pri upravi "TABOR",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadna Din —50, ob ne-
deljah Din 1—

UREDNISTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni
znak št. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Kopiranja se ne vrstoje.

TABOR

Leto: III.

Maribor, torek 15. avgusta 1922.

Številka: 183.

Politične stranke v Italiji.

Italija se nahaja v stalni politični krizi. De Facto vladajo le izhod za največjo silo; čez par tednov bo zopet naletela na nasprotja, pred katerimi bo morala odstopiti. Pri nas ne manjka zanimanja za politične razmere v Italiji, kljub temu pa opažamo, da širji krogi ne poznajo italijanskih političnih strank. Mislimo, da bomo le ustregli našim čitateljem, če objavimo po »Českem slovu« kratek pregled italijanskih političnih strank in njihovih voditeljev.

Danes stoje v ospredju fascisti. Njihova stranka je nastala v začetku svetovne vojne. Izprva ni bila izrazito politična stranka, marveč je zbirala krog sebe le one, ki so bili za to, da stopi Italija v vojno na strani zapadnih držav. Odtod njihov fanatični nacionalizem in zaslopljeni sovinitizem. Danes so že politična stranka, ki šteje 31 poslancev. Voditelj je znani Mussolini. Od ostalih poslancev dela največ hrupa mladi tržaški poslanec Giunta. V parlamentu zastopajo ekstremno desnico in njihovo geslo je: delati z vsemi sredstvi za »italijanstvo« kot najvišji ideal socialnega življenja.

Druga desničarska stranka so nacionalisti. Imajo 11 poslancev z voditeljem Tederzonim. Njihov program je istako ekstremno-nacionalistični kakor fašistovski, a po taktiki so miroljubnejši in praktičnejši. Tudi nacionalisti imajo svoje mladinske organizacije, ki jih kaj radi pošljejo na tla, toda dejansko so bolj za meščanski mir in za red v državi, kakor pa za poboje in revolucijska sredstva. Fašisti nosijo črne srajce in čelade, nacionalisti pa modre.

K desničarjem spada tudi stara italijanska stranka: liberali demokrati, ki šteje 21 poslancev. Ti demokrati liberalci so bili nekoč prva italijanska stranka. Večina politikov, ki so pripravili revolucijo in ujedinjevali italijansko kraljevino proti papežu in Habsburgom v 2. polovici 19. stoletja, je pripadala tej stranki. Danes se stranka bolj skromno udeležuje političnega življenja in je tudi slabo organizirana. Od njenih voditeljev je treba imenovati bivšega ministra Salandra in zadrškega poslanca Krekicha. Od sedanjega kabineta pripada liberalni stranki podtajnik za lepe umetnosti de Capitani.

Parlamentarno sredino zasedajo agrarci, popolari in štiriglava demokracija, vendar pa znaten del popularnov gravitira k socialistični levici. Agrarci imajo 28 poslancev, med katerimi je tudi bivši vojni minister de Scavia. Nastale so šele lansko leto iz skupine sicilijanskih poslancev. Političnih tradicij nimajo. Di Scavia je znan kot predsednik italijansko-čehoslov. lige.

Popolari (»pipi«, ljudska klerikalna stranka) štejejo 106 poslancev. So enotna, dobro organizirana stranka, ki pa ima več postranskih vej. Glasilo »Osservatore Romano« je precej reakcionarno. »Corriere d'Italia« pa je naprednejše in na videz socialistično polbarvano. V zadnjem času dela stranka vladno politiko. Ker zastopa najširše ljudske vrste, je v parlamentu večkrat podpirala socialiste. Pri zadnjem šolskem zakonu pa jih je pustila na cedilu in odslej ne uživa pri socialistih posebnega zaupanja. Strankin voditelj je znani don Sturzo. V sedanjem kabinetu imajo popolari prosvetnega ministra Anila, finančnega ministra Bertona in poljedelskega ministra Bertinija.

Potek včerajšnjega zletnega dne.

Prihod novih čet. Skušnje. Na grobu prvega staroste. Javna telovadba. Pristvovala nastopom.

Ljubljana, 14. avgusta. (Izvir.) Ljubljana postaja vedno bolj slavnostno razpoložena; včerajšnji dan je prinesel prve trijumfe zlata. Ves včerajšnji dan so prihajali redni in posebni vlaki, ki so dovažali večinoma Sokole iz Slovenije ter mnogobrojno občinstvo. Včeraj je prispelo s tržaškim vlakom tudi na stotine naših Primorcev. Iz Poljske je prispelo 17 skautov, dopoldne pa naš celovški konzul g. dr. Rasič. Od ranega jutra do 13. ure so se vršile skušnje za popoldanski nastop, katerim je pristvovala nebrojno občinstvo, sokolstvo in vojaštvo. Dopoldan ob 10. uri se je poklonilo sokolstvo (nad 2000) na grobu duhu pokojnega prvega staroste dr. Ivana Oražna. Poklonitve so se poleg jugoslovanskih in češkoslovaških Sokolov udeležili tudi francoski, alžirski, belgijski in luksemburžanski gimnastiki ter zastopniki vlad Jugoslavije, Češkoslovaške, Francije, Anglije in Belgije. Korporacije so obsule grob s krasnimi veni. Pred Sokoli še pa so se poklonili na grobu spomenu dr. Oražna gojenci II. artilerijske podoficerske šole iz Maribora. Takoj popoldan so se pričele zgrinjati na telovadišče ogromne množice ljudstva, ki je pozneje ob pričetku telovadbe doseglo gotovo 50.000. Nastopam so pristvovali tudi ljubljanski kraljevi namestnik Hribar, zagrebški namestnik Demetrovič, ministri Pribičević, Zerjav, Pucelj in Janković ter zbornični predsednik dr. Ribar. Krog 16. ure sta prispela burno pozdravljena kralj in kraljica. Kralj je pozval k sebi poleg drugih odličnjakov tudi starosto

notranji minister Kosta Timotijevič položil prisego. Pričakovati je, da bo N. V. kralj Aleksander za čas svoje odsotnosti prenesel kraljevo oblasti na vlado.

prvega staroste. Javna telovadba. Pristvovala nastopom. ČOS dr. Scheimerja, kateremu je izročil zlato uro kot dar zmagovalni češki vrsti pri mednarodnih tekmah. Telovadbo so otvorile proste vaje 2864 članov, ki so izvajali Murnikove cletne proste vaje. Nad zletiščem je letal aeroplan, ki je metal letake v pozdrav kraljevi dvojici in Sokolstvu. Sledile so proste vaje 2432 članic. Izmed gostov so nastopili prvi Francozi (tekmovalna vrsta) s prostimi vajami, drugi Alžirci (10) s svojimi originalnimi nastopi, na to pa Čehi (60) na bradljah. Telovadbi na bradljah je sledil nastop čeških članic (1056) s prostimi vajami s kiji ter čeških članov (512) s prostimi vajami. Za prostimi vajami je sledila orodna telovadba naših Sokolov v 60 vrstah na vsem telovadnem orodju. Simbolične proste vaje »Naprejs«, katere je na to pod vodstvom br. dr. Murnika izvajalo 96 telovadcev, so izzvale med občinstvom nepopisno navdušenje, kakor tudi zaključna točka: nastop vojaštva in hrvatskih sokolov-seljakov. Sploh pa je občinstvo burno pozdravljalo vse nastope, ki so bili nad vse krasni. Točno ob 18.25 sta se ob nepopisno navdušenih ovacijah nešteti množice odpeljala kralj in kraljica, ki sta pristvovala nastopu do konca. Zvečer so se vršile razne zabave. Danes se slavnosti in nastopi nadaljujejo, višek pa bo dosegel jutrišnji zadnji in glavni dan. Kralj in kraljica bosta jutri ves dan v Ljubljani, kakor tudi danes, ko zboruje v deželnem dvorcu kronski svet. Danes prihajajo ves dan še nove množice Sokolov in drugega občinstva.

Kronski svet v Ljubljani.

Ljubljana, 14. avgusta. (Izvirno.) Danes dopoldne se vrši tu kronski svet. Obravnava se vprašanje princa Jurija, dalje pogodbe s Češkoslovaško in Bolgarijo. Na tem svetu je tudi novi

notranji minister Kosta Timotijevič položil prisego. Pričakovati je, da bo N. V. kralj Aleksander za čas svoje odsotnosti prenesel kraljevo oblasti na vlado.

Energični koraki naše vlade v Rimu.

Rim, 13. avgusta. »Giornale d'Italia« poroča: Beograjska vlada je naročila svojemu poslaniku v Rimu, naj pri italijanski vladi urgira izvršitev pogodbe, sklenjene v Santa Margherita. Jugoslavija sedaj zahteva III.

dalmatinsko cono, mesta Sušaka, dajlje sestavo mešane komisije za ureditev zadrškega in reškega vprašanja. Za slučaj, da bi italijanska vlada ne ugodila tej zahtevi, grozi beograjska vlada s posredovanjem Zveze narodov.

PRED PREPOVEDJO IZVOZA ŽIVIL.

Beograd, 14. avgusta. (Izv.) Govori se, da bo v kratkem prepovedan izvoz živil iz Jugoslavije v inozemstvo.

Kakor se sliši, bodo države Male antante energično zahtevale svoj pristop na konferenco, če se bo sprožilo vprašanje mednarodnih dolgov.

POLOŽAJ NA LONDONSKI KONFERENCI.

London, 13. avgusta. (Izv.) Poincaré, Thennis, Jaspard, Schanzer in Parator so si danes sporočili svoje nazore glede vprašanja o državnih rudnikih in gozdovih v Nemčiji, ki bi se naj uporabili kot zastavnina za reparacijska plačila. Tri delegacije so sprejele britski predlog o mednarodnem posojilu, ki naj se zasigura Nemčiji v svrhu plačevanja odškodnine. Poincaré bo govoril z zastopniki Male antante in šele na to zavzel definitivno stališče.

ITALIJANSKA-POLJSKA POGODBA.

Rim, 13. avgusta. »Tribuna« poroča, da bo vlada vsled odgoditve parlamenta ratificirala italijansko-poljsko pogodbo s kraljevim dekretom.

VELIKA VROČINA V ITALIJI.

Rim, 13. avgusta. V Italiji vlada huda vročina. V Palermu je danes kazal toplomer 40 stop., v Rimu 39—2 stop. Celzija.

Borza.

Zagreb, 14. (Izv.) Zaključni kurzi: Dunaj 0.60—0.62; Italija 15.40—15.50; London 15; Newyork 337; Praga 380—390; Curih 64—65; Pariz 27.30—27.40; Budimpešta 25—26; Berlin 42; dolarji 328—336.

Curih, 14. avgusta. (Izv.) Predborza: Berlin 0.70; Newyork 525; Italija 24.20; Praga 13.50; Budimpešta 0.37½; Zagreb 1.57½; Sofija 3.30; Varšava 0.07½; Dunaj 0.04; avstrijske žigosane krone 0.01½.

Italijanska demokratična stranka je vsled osebnih ambicij posameznih voditeljev razcepljena na 3. letos celo 4 dele.

Prva skupina je demokracija (šaljivo tudi »brez adjektiva«), šteje 42 poslancev. Tej skupini pripadajo znana imena Giolitti, Orlando, Facta in cela vrsta manj znanih bivših ministrov. V današnji vladi ima predsedstvo (Facta), vojno ministrstvo (Soleri), pravosodje (Alessio) in industrijo (Luigi Rossi).

Druga skupina je demokracija liberala (za razliko od Salandrovih liberali demokrati). Šteje 24 poslancev; voditelj je znani de Nave. V današnji vladi jo zastopa minister »osvobojenih« pokrajini Luciani.

Tretja skupina demokracija sociale šteje 41 poslancev. V današnjo vlado je poslala ministra pošt (Fulci), pomorstva (de Vito) in podtajnika v ministrstvu notranjih zadev Fumaroja.

Četrti skupini demokracija italiana stoji na delu Nitti. Šteje 36 poslancev. Ta stranka je povsem mlada; formalno je bila ustanovljena v juniju l. l. Kometira s socialističnimi idejami in se skuša kar najbolj priljubiti levici. Nitti je bister in zelo ambiciozen politik, ki računa s tem, da si bo s svojo taktiko pridobil socialiste za sodelovanje v bodoči Nittijevi vladi. Njegov organ »Il Paese« zastopa germanofilsko smer. V Factovi vladi ima dva ministra: Paratore (zakladni minister) in Amendola (kolonijalni minister).

Na levici sede socialisti, komunisti, Jugoslovani in Nemci.

Socialisti so največja parlamentarna skupina — 122 poslancev. So strogi opozicionarci že od začetka, kar obstoja italijanska kraljevina. Senior je znani Malatesta, izkušen in mnogo preganjan socialistični bojovnik. Med voditelji so znana imena Serrati, urednik »Avantija«, poslanci Treves, Modigliani in Turatti.

Skupina reformistov (socialisti-reformisti) ima 26 poslancev. Njen ustanovitelj je sloviti Leonid Bissolati. Podobni so bili češkim narodnim socialistom. Danes so med socialisti na slabem glasu, češ, da so se izneverili socialističnim načelom. Njihov vodja je Bonomi, v Factovi vladi pa sedi dello Sbarba kot minister javnih del.

Komunisti štejejo le 13 poslancev z Bombacem na čelu. Jugoslovani sede tudi na skrajni levici (poslanec Wilfan, Podgornik, Stanger, Šček, Lovrenčič). Na to slede Nemci, par republikancev in divjakov. Skupaj šteje italijanski parlament 535 poslancev. Sedem mest je izpraznjenih.

Nečuvno gospodarstvo bivšega dbora delavske bol. blagajne v Ljubljani.

Ivan Bizjak, Celje: Bivša Kocmurjeva klika sklenila je lansko jesen zgradbo velikanske palače na račun bolniške blagajne za Slovanijo v Ljubljani; v to svrhu sestavil se je gradbeni odsek. Proračun bil je nekako sestavljen na 30—40 milijonov kron. V njegovo kritje se je sklenilo pobirati poleg rednih prispevkov še 30% doklado. Ta načrt je bil predložen v odobrenje kraljevemu namestniku Hribarju, ki ga je z zadovoljstvom sprejel na znanje. Nekako koncem novembra preteklega leta bilo je od vlade razpuščeno načelstvo, postavljen upravitelj, in mu prideljen sosvet. Gradbeni odsek pa je ostal naprej. Glasoviti ravnatelj Kocmur in upravitelj Oigoj nista smatrala za potrebno o stanju gradbenega odseka sosvetu poročati. Privatno sem zvedel, da se namerava

graditi velika palača v Ljubljani in sem v tej zadevi interpeliral v seji so- sveta. Toda tam mi je nevoljno odgo- voril ravnatelj Kocmur, da je ta zgrad- ba odobrena od deželne vlade, da je potrebna, in da se proti isti sploh ne da ničesar ukreniti. Konstatiral je tu- di, da se bo na ta način omejil odtok denarja v Zagreb k osrednjemu uradu, ker sicer bi ta na naš račun zidal pa- lačo. Graditi se je pričelo brez vednosti so- sveta. Medtem je bilo imenovano pr- vo ravnateljstvo Osrednjega urada v Zagrebu, katero je takoj po proučtvi zgradbe ustavilo nadaljevanje iste. Ko je bilo imenovano tudi ravnateljstvo okrožnega urada v Ljubljani, v katere- ga sem bil tudi jaz vpoklican, se je isto na prvi seji bavilo z zadevo zgrad- be. Pri seji se je poročalo, da je zgrad- ba zasnovana tako, da bi bil v njej vpe- ljan ambulatorij s 26 sobami in name- ščena delavska zbornica s približno enakim številom prostorov, dalje javno kopališče in uradni prostori; zgornji prostori bi se uredili kot velika stanovanja, ki bi obsegala po 6 sob, spodnji prostori pa bi se porabili kot trgovski lokali, in pisarne gotovih strankarskih advokatov. Po tem poro- čilu bi stala zgradba 87 milijonov K, katera svota se bo najbrže dvignila na 160 milijonov. Pri tem pa je ravnatelj Kocmur še sam priznal, da na notra- njo opremo nihče še dosedaj niti misli ni. Po splošnem prevdanku bi toraj stavba z opremo stala vsekakor čez dvjesto milijonov kron.

Priznati moram, da je podjetnost ali boljše drznost, s katero je bivše načel- stvo delalo tako dalekosežne ukrepe na račun obrtniških in delavskih žepov, vsega obudovanja vredna. Izrazil sem tudi res svoje ogorčenje, da se je us- dil bivši odbor, ki je bil sestavljen edino iz članov ljubljanske okrajne bolniške blagajne, tako nečuvno obre- menjevati delavstvo in obrtništvo cele Slovenije. Izrazil pa sem še v večji me- ri svoje presenečenje, da si je upala pokrajinska uprava za Slovenijo take- mu sklepu dati svoje potrdilo, preko interesentov, in ne da bi se bilo vpra- šalo obrtništvo, kaj poreče k temu. Ali je bolniška blagajna za to tu, da bo z denarjem, ki ga zbira za zdravila in podporo bolnim delavcem, odpravljala ljubljansko stanovanjsko bedo? Zato je poklicana mestna občina ljubljanska, ne pa obrtništvo in delavstvo iz cele Slovenije. Ali pa sme blagajna spekulir- ati s trgovskimi posli? Proti ambula- toriju, ako je potreben, v zmernem obsegu nima obrtništvo ničesar ugo- varjati. Ambulatorije bomo zahtevali, tudi po drugih centrih Slovenije. Toda kar je več, je luksuz, in proti temu bo- demo z vsemi sredstvi v tej instituciji nastopili. Jako umestno je tudi član ravnateljstva g. Majcen povdarjal med drugim, da se je v tem vprašanju jav- nost goljufala, ker se je na skritem de- lalo za nečuvni problem te luksuzne zgradbe. Izrazil je željo, slišati zastop- nike osrednjega urada, nakar sta gg. Bukšeg in Bauer iz Zagreba v jako govornih govorih bijala ponesrečeno

Prof. S. Reich:

Vtisi iz izleta slovenskih abiturijentov v Srbijo.

(Dalje.)

Drugi dan zjutraj so nas popeljali naši voditelji v Bukovo, da si ogleda- mo manastir ter vinogradarsko in cv- čarsko šolo, ki je ena največjih in naj- boljših v Jugoslaviji. Stopali smo po trdi mestni kaldrim — ulice so nam- reč vse »kaldrimisane« z neotesanim o- kroglim kamenjem, saj bi se moral člo- vek drugače vsled svojstva terena po- grezati v prahu oziroma blatu. Hiše so povprečno vse prilične, tudi naj- boljši hoteli, le redkokatera nova ima nadstropje. Ulice se na široko razteza- jo, tugi so uprav velikanski. Vsaka hiša ima svoj vrt, okrašen z raznim drevjem. Pogled iz višine na mesto je lep, raznolik, ne kakor pri nas, kjer o- pažas z višine same strehe skoro brez vsakega zelenja. Im taka so vsa mesta, ki smo jih videli, gotovo pa tudi druga, ki jih nisimo.

Našo grupo je vodil umirovjen po- reznik (davkar), ki nas Slovencev kar ni mogel nahvaliti. S posebno hvaleč- nostjo se je spominjal dveh gg. zdrav- nikov. Za balkanske vojne je dobil ne- varan strel v roko; že so mu jo hoteli

podjetje in Konstatirala, da je bolje izgubiti z ustanovitvijo stavbe par mili- jonov, kakor riskirati stotine milijo- nov, za katere ni kritja. Ing. Šuklje se je tudi izjavil proti palači v zasnovan- em obsegu, nakar je bil izvoljen od- sek za nove predloge. Tako je Kocmur- jeva klika povzročila milijonske škode bolniški blagajni, in taisti Kocmur se še danes usoja sedeti s svojo debelo kožo na ravnateljskem mestu zavoda, akoravno se mu je cela vrsta nelepih stvari že dokazala. Tudi se ne sme ču- diti g. kraljevi namestnik Hribar, ako izgublja zaupanje v obrtniških krogih. Izdam mu lahko skromno željo štajers- kega obrtništva, da bi se čimprej u- maknil raz sedajnega odgovornega mesta, za katero se izkazuje nesposob- nega. Opisana afeta je en dokaz več, kako nujno potrebno je dobro organi- zirano obrtniško delo, da se za vselej u- ničijo mnogoštevilni nasprotniki obr- tniških in delavskih interesov, in da se enkrat razčisti Avgijev hlev okrajne bolniške blagajne ljubljanske.

Politične vesti.

* **Politična pridiga z line zvonika.** Na Zg. Poljskavi pri Pragerskem so dobili letos samostojneži v roke cer- kvenokonkurenčni odbor. V tej korpo- raciji so hoteli župniku dokazati, da samostojneži niso proti veri in so zato začeli renovirati zanemarjeno cerkev. Tudi novo jabolko na zvonik so naro- čili, katero so večeraj z veliko slavnost- jo ob sviranju godbe potegnili na zvo- nik. Vsi farani so s samostojneži iz cer- kveno-konkurenčnega odbora s pono- som občudovali okrog cerkve svoje da- rilo v višjo čast božjo. Naenkrat pa se je pojavil visoko na zvoniku pri lini neki duhovnik in osrečil presenečene samostojneže s silovito politično pridigo, katere refren je bil: Bog nima no- benega dopadenja nad darili neverni- kov, ki niso pristaši SLS. Globoko po- parjeni so odšli samostojni verniki do- mov. Da, da, nehvaležnost je plačilo sveta.

* **Londonska konferenca.** »Jutranji list« poroča soglasno z drugimi, da mrtva točka, na katero so dospela po- gajanja med zastopniki Francije in o- stalih držav na londonski konferenci, ni prekoračena.

* **Londonska konferenca.** Danes do- poldne izdano angleško uradno poročilo pravi, da se v odgovor na Poincaré- jeve predloge predloženi definitivni an- gleški predlogi, ki sta jih točko za točko proučila ministrski predsednik Poincaré in Theunis.

Dnevna kronika.

— **Tresić-Pavičić na Bledu.** Naš po- slanik v Washingtonu dr. Tresić-Pavi- čić je odpotoval na Bled, kjer ga bo Nj. V. kralj Aleksander sprejel v avdijenco.

— **Jadranska železnica.** Iz Sarajeva so dospeli odposlanci inženirskega kon- gresa, da predložijo odločujočim činite-

v Beogradu odrezati. Kar pride v oskr- bo g. dr. Slajmerja iz Ljubljane in g. dr. Černiča iz Maribora, ki sta mu ro- ko z veliko skrbjo rešila. Izročila jima najlepše pozdrave! Pogledali smo nje- gov z veliko skrbjo obdelan vinograd, izvanredno poln najzlahtnejšega grozdja.

Splezajoč po strmi kratki poti na hriček, smo bili kmalu v okrilju ma- nastira Bukovo, zadušbine kralja Mi- lutina. Manastirski zvonovi so nam peli že od daleč dobrodošlico, v mana- stiru samem nas pa je sprejel oče Ru- vim, kakor sprejema res oče svoje o- troke, ki se mu dolgem odsotstvu vra- čajo v ljubljeno naročje. Pel je slavo edinstvu našega troimenega naroda in nas pozival, naj z vsemi svojimi silami delujemo v prosep naroda. Pa nam je tudi on sam lahko vzor, saj je celo svoje življenje žrtvoval napredku svo- jega naroda kot vzoren gospodar in u- čitelj, ki je vedno zbiral seljake okoli sebe ter jih navajal sedaj na to, sedaj na ono, kar je spoznal z lastno skušnjo za dobro. Svoj čas je gojil kar cele hektarje »bostana«, to je raznih vrst melon, navajal seljake na njih raci- onelno gojenje, prirejal razstave, kjer so se poedini kosali, kdo bo prinesel lepše eksplarije; poleg tega je skrbel seve za razpečavanje. Ustanavljal je

ljem svoje predloge glede nekaterih iz- prememb pri trasiranju Jadranske že- leznice.

— **Prevoz pošte Pariz—Praga—Beo- grad—Carigrad.** Naša vlada je načel- no sprejela ponudbo francoske zrako- plovne družbe, da bo vrčila prevoz po- šte Pariz—Praga—Beograd—Carigrad Družba bo prejela za to letno 6 mi- lijonov frankov.

— **Profesorski kongres v Ljubljani.** Ker priredil Zveza profesorjev prve dni prihodnjega mesca v Ljubljani profesorski kongres, je odredil prosvet- ni minister Pribičević, da imajo vsi u- delenci od 2. do 14. septembra t. l. izvanredni dopust.

— **Socijalno higijenični kurzi.** Mi- nistrstvo za narodno zdravje bo odpo- slalo letos iz Slovenije dva zdravnika na socialno-higijenično akademijo v Breslav, Charlottenburg ali Düssel- dorf. Kurzi bodo trajali od 20. septem- bra 1922. do sredine decembra 1922. Ti zdravniki bodo dobivali dnevno 100 Din. in povračilo vseh stroškov. Urad- ni zdravniki imajo prednost. Prošnje se mora vložiti pri Zdravstvenem od- seku za Slovenijo do 31. avg. t. l.

Mariborske vesti.

Maribor, 13. avgusta 1922.

Občinska ekonomska politika!

Rade volje se odzovem vašemu po- zivu, da povem svoje mnenje o novih občinskih davkih in o občinski ekono- mski politiki sploh.

Sistem novo upeljanih in predlaganih davkov je jako riskanten za me- sto, ki si želi razvoja in napredka. — Take davke kakor na pomočnjake itd. lahko upelje kak trg ali pa mesto, ki je a priori že obsojeno na omejen raz- voj. Maribor pa to ni, in bi bil lahko tudi že to pokazal, če bi imel prave očete na občini. Občinska ekonomska politika za mesto Maribor mora iti za razmahom mesta, mora vabiti tujece itd. Današnja ekonomska politika pa ovira vsak razmah, vsak napredek, vsako izboljšanje. Tujci se odganjajo z vsakovrstnimi šikanami, domačin je malomešan, dostikrat skopuh in brez vsake podjetnosti. Mesto samo je naj- bolj zamudilo tudi s tem, da ni zidalo doslej na lasten riziko in je odganjalo najbolj premožne in najbolj podjetne ljudi. Le s težko muko so se mogli ne- kateri tu nastaliti, a vsled stagnacije, ki je zavladala v industriji in trgovini, se že odpravljajo na odhod. Prit- diti moram, da je uživalo mesto Mari- bor velike simpatije radi svoje lege, radi klime in tudi radi obnašanja me- ščanov samih. Vsak tujec, s katerim sem imel čast govoriti, se je jako las- kavo izrazil o mestu Maribor, med tem ko je za vsako drugo mesto Jugoslavije znal najti posebne graje.

Če bi bili tukajšnji stavbeni pod- jetniki kolikaj podjetni in bi našli vsaj nekoliko razumevanja pri bankah, bi bil Maribor že prekosil Ljubljano. Tujec ne mara na novo zidati, pač pa

tudi zadržuje ter ostal vedno njih duša. Od manastirskega posestva je odstopil toliko, da se je mogla ustanoviti ome- njena vinogradarska šola.

Oče Ruvim nam je še na kratko raz- ložil velik historičen pomen tega ma- nastira. Mnogokrat so se shajali tu razni velikaši na važne sestanke, tu so podpisali Srbi, Črnogorci, Bolgari in Grki pogodbo ter sklenili napovedati Turčiji vojno. Zavedajoč se velike važ- nosti in svetosti tega mesta, je tudi naš kralj Aleksander priromal po poroki najprej sem, da se pokloni Vsevišnje- mu. Našli smo njegov podpis v spo- minski knjigi ter se seveda tudi mi o- vekovečili.

Zvonovi so nas v slovo spremljali do bližnje šole. Upravitelj nam je raz- tolmачil vse potrebno, povrh nas pa še pogostil Krasno vino, pridelek te šole, nas je dobro pogrelo, pa je žalibog se olajšalo brezsrčnemu Daždbogu nje- gov že itak rabeljski posel. V prijaz- nem kotičku na šolskem vrtu smo sedeč v krogu naravnih fotelj, izdolbljenih iz dreves, ki so jih odrezali v primerni višini.

Prijatelj Središčan, ne morem si kaj, da ti ne povem še enkrat: nikdar ti ne pozabim, da mi kot gostu, poleg te- ga še rojaku Prleku nisi hotel odsto- piti one angleške čake, mi za dvostru-

se spusti v spekulacijo, če ima že tukaj nekaj na razpolago. Če bi bila občina riskirala pred tremi leti 100 milijonov, bi lahko imela danes 500 milijonov di- narjev, danes pa nima ne denarja in ne blaga.

Pa pustimo to razpravo, ki itak ne prinaša nikake koristi, ker je le bob ob- steno in govorimo o lekkih za naše fi- nančno stanje.

Pred vsem naj se potruji občina, da prevzame v svoje roke zastavljal- nico in naj vpelje v nji javne dražbe vsako soboto. Stranke prinesejo svoje stvari v zastavljalnico na prodaj, pla- čajo neko malenkost za pisarniške stroške v naprej, pozneje pa plačajo določeni procent na izkupičku. To pri- naša v velikih mestih velik dohodek in mislim, da tudi Maribor ne bi za- ostal.

Deset-ali petprocentni davek na strošek v javnih lokalih bi pa onemo- gočil enkrat za vselej odpravo napitni- ne, do katere mora enkrat priti; ker je že po vseh večjih mestih odpravljena, bi pa poleg tega odpravil razne pro- cente, ki se sedaj dajajo v filantropične svrhe.

Oni večerni, ali kakor ga naši ob- činski očetje imenujejo, ponočnjaki davek, je pa naravnost nizkoten, bera- ški. Mi kot domačini smatramo lahko stvar za »špansko«, ali tujec si napravi vse drugo sodbo o zadevi.

Skrb vsake občine pa bodi, da pri- vabi kolikor mogoče več tujcev v me- sto z raznimi prireditvami, z udobno- stjo, z gostoljubnostjo, in vsak meščan bo drage volje plačal občini naložena davke, ki mu bodo prinašali korist.

Z raznimi veseljenimi davki se pa odjemlje vsako veselje privatnikom za kako prireditev, s tem se omejuje dohod tujcev in posledice trpe i občina i ob- činičarji.

Napravimo iz Maribora štajerski Meran in občina in občinarji bodo na- šli v njem blagostanje.

Če obstoja kaka akcija za napeljevo tramvaja, dajmo ji vsestransko podpo- ro in občina bo žele od tega največja korist!

m **Ustanovni občni zbor Neodvisne slovenske gospodarske stranke.** Večera- j dopoldan ob 9. uri se je pričel v dvora- ni restavracije »Maribor« na Grajskem trgu ob prvotni vdeležbi le kakih 10 ljudi ustanovni občni zbor »Neodvisne slovenske gospodarske stranke«, kate- rega je vodil prekupčevalec z zemljišči vitez pl. Zagorski. On in še par drugih njemu podobnih bratcev je v skrajno konfuznih govorih utemeljevalo potre- bo te nove stranke. Programa seveda ga ustanovitelji niso razvili, ves njih program obstoja v gostilniškem za- havljanju in mlatenju praznih fraz. — Glede stranke je trdil eden da je gos- podarska, drugi da je delavska, tretji da je branjarjev itd., kar je vzbujalo med tem času prihajajočimi pristaji vsi obstoječih strank obilo smeha in pikirlj medkljcev. Kot prvi protigovor- nik se je oglasil g. Weixl, ki je nagla- sil, da resni ljudje ne morejo na tak način ustanavljati novih strank. Izja-

ke pare! Učijo se namreč učenci v tej šoli delati, zdi se mi, iz rafije ali vsaj slične snovi klobuke angleške oblike, zelo praktične za poletje, katerih izde- lovanje bi zelo priporočal našim ple- tarskim šolam; sigurno bi se obneelo.

Uprav ginljiv prizor je bil, ko nas je pri slovesu oče Ruvim zopet nagovo- ril s kratkimi, iskrenimi besedami ter predsednika Bajuka za nas vse v slo- vo objel in poljubil. »Živel« smo mu zaklicali, »na svidenje vSlovenije« Namerava namreč priti s srbskimi kmeti na izlet v naše kraje.

Na pol kuhani, na pol pečeni smo prišli opoldne nazaj v Negotin, da se poklonimo, predno še mislimo na želo- dec, manom hajduka Veljka Petrovića. »Blagodarno Srpstvo« mu je postavilo l. 1892 spomenik, kjer je izdihnil svojo junaško dušo in mučenu dušo za na- rod dao, na ovom mestu punom svežo- sti, ožaren suncem Boga večnosti. Za prve vstaje pod Karadjordjem (1804—1813) je pobunil hajduk Veljko od 1804 — 1807 »Crnu Reku« in očištil od Turkov vso timočko krajino. Ko so Turki l. 1812 zopet vsilili, ker je med tem izbruhnila med srbskimi zavezniki Rusi in Francozi vojna ter so Rusi pu- stili Srbijo na cedilu, se je boril haj- duk Veljko kot lev proti turški pre- moči, celo proti volji njegove vlada.

vil je, da pridobitni, to je res gospodar-
ski sloji nimajo ničesar skupnega s
prireditelji tega spektakla ter naglasil,
da problem sanacije naših razmer ne
obstoja v ustanavljanju vedno novih
strank, ampak v združitvi in krepkem
sodelovanju že vseh obstoječih, torej
ne v cepljenju, ampak v združevanju.
Za njim je govorilo še par protigovorn-
ikov, novim, ki so se priglasili, pa g.
predsednik ni hotel dati besede, vsled
česar je nastal nemir in prekanje,
katerega je prekinil Zagorski z izjavo,
da se prične volitev odbora. G. Smrekar
je na to predlagal, naj se voli per
acclamationem, predsednik pa predloga
ni hotel dati na glasovanje, vsled česar
je nastal nov nemir. V tem času so o-
pozicijski sestavili svojo listo, ka-
terega je g. Smrekar prečital, a je Zagor-
ski zopet ni hotel dati na glasovanje.
Lista je bila sestavljena iz pristašev
vseh strank in sicer sledeče: Kejžar,
Bačun, Smrekar, Zebot, Snuderl, Stros,
Weigl, Jug, Stoka, Brus, Eržen in go-
govnik Zagorski. Zagorski je na to preki-
nil zborovanje za 5 minut, navzoči pa
so porabili ta čas za to, da so s sprem-
ljevanjem klavirja zapeli »Zagorske
zvonove«, katere je nekdo hitro prede-
lal, tako da se je prva kitica glasila:
Zagorski zvonovi prav mило pojo,
Zagorskega stranko k pogrebu neso,
pa če jo nesejo, le naj jo neso.
saj žal pač nikomur ne bode za njo...
To je Zagorskega tako razburilo, da
je pobegnil iz dvorane z izjavo, da
shod razpušča. Med navzočimi je nastal
splošen krah, sredi katerega je nekdo
intoniral »Vigred se povrne«. In s tem
je bil zaključen ta spektakel, ki je nu-
diti navzočim obilo brezplačne in nepri-
jetne zabave.

m Dva slučajja javnega nasilstva.
Včeraj ob 23. uri je redar opozoril vi-
njenege pasanta, naj ne poje in ne raz-
graja po ulicah. Ta se je razburil, za-
šel vpiti proti redarju, ga zmerjati in
psovati. Ko ga je stražnik hotel areti-
rati, se mu je ta uprl in mu strgal rok-
lav popolnoma ter tudi del bluze. Na-
silnemu ponočnjaku je priskočil na po-
moč drugi ponočnjak in oba sta sku-
šala pregnati redarja. Bila pa sta u-
kročena in spravljena v policijske za-
pore. Prvi nasilnež je Rudolf Ferk, 24-
letni delavec, njegov pomočnik pa ste-
klarski pomočnik Valentin Lešnik. A-
retiranca bodeta kaznovana od policije
radi motenja nočnega miru in na to iz-
ročena sodišču radi javnega nasilstva
in § 104 srb. k. z. — Drugi slučaj jav-
nega nasilstva se je zgodil v soboto
ponoči. Na vzhodnem koncu parka je
vršil redar svojo službo. Iz Tomšičeve
aleje je prišlo 5 oseb, trije moški in
dve ženski, vsi nekoliko vinjeni. Oči-
vidno jim ni bilo prav, da so se name-
nili na stražnika, ki je bil sicer tih in
in jih je opazoval. Ustavili so se pred
njim in ga začeli zmerjati z znanimi
»kulturbürgerskim« psovkami, kakor
so v navadi med mariborskimi »Nem-
ci«. Ni jim bilo dovolj psovk in so mu
začeli celo groziti, da ga ubijejo. Straž-
nik je aretiral najbolj glasnega raz-
grajajoča, a ga je ostala družba iztrgala
iz rok in odtulila dalje v noč. Stražnik

Ali vse je bilo zastoj. Na Negotinu
ga je zadela sovražna krogla ter ga do-
besedno presekal. »Držite se!« so bile
njegove zadnje besede; Srbi jih niso
pozabili, ampak so jih čuvali kot »ama-
net« (svet spomin) ter se vedno po njih
ravnali. Po Veljkovi smrti so Turki
osvojili vzhodno Srbijo vse do Morave.

Prof. Jovanović nas je pred spome-
nikom opozoril na ta krasen primer
redke požrtvovalne ljubezni do domo-
vine in nas pozval, da tudi mi sledimo
korakom tega junaka, saj imamo vz-
roka dovolj, saj nam ječijo pod tujim
jarmom bratje in sesetre omkraj Tri-
glava in omkraj Karavank. Z upognje-
nim kolenom smo izkazali čast velike-
mu heroju obljublajoč njegovi senci:
držaćemo se, dok nas jednog traja-

Kovi obzirnost se je zahvaliti, da ni
prišlo do prelitja krvi, ker bi bil straž-
nik upravičen rabiti orožje. — Včeraj
in danes je policija aretirala sobotne
nasilneže in jih izročila sodišču. Pri tej
priliki opozarjamo in svarjamo občin-
stvo, naj bo previdno in naj se tudi v
pijanosti izogiba vsakega konflikta s
stražo, ki vrši težko in odgovorno služ-
bo v prid vsemu mirnemu prebival-
stvu. Policijska oblast je izdala straž-
nikom nalog, naj se v vseh slučajih
javnega nasilja ravnajo strogo po
predpisih o uporabi orožja v službi.
Predpisi so predpisi in treba je, da jih
vsak državljan spoštuje.

m Kratke novice. Neka Ana M. v
Kejžarjevi ulici je tako dolgo vlačila
psička za rep, da ji je skočil v obraz.
Bil je brez nagobčnika. Taka »šala« je
zelo neprevidna in — neumna. Pazite
na otroke — Terezija K. je sinoči ta-
ko razgrajala pred hišo in v hiši, da je
zbudila speče stranke. Nastopiti je
moral stražnik, ki je vročekrvno Tere-
zijo pomiril.

m Nimajo miru. V soboto ponoči je
imela policija opravka s 5 osebami, ki
so kalile nočni mir. Med njimi je bil
nek železniški uradnik. Če ne bodo noč-
ni izgredi prenehali, bodo imena onih,
ki se nočejo ozirati na desetstisoče spe-
čih in mirujočih someščanov, izo-
čena javnosti.

m Slaba vest in saharin. V neki go-
stilni je pustil neznan tihotapec 10 kg
saharina. Očividno je opazil stražnika
in jo pobrisal.

m Predsedstvo Sokolske župe v Ma-
rboru je prejelo za prireditveni odsek
I. Jugoslov. Sokolskega zleta v Ljub-
ljani iz Sv. Jurija ob Ščavčnici 25 ste-
klenic vina po 1,5 l in 312 Din. v de-
darju. Vsem darovalcem naša najlep-
ša zahvala! Ostanite nam tudi v bodoče
naklonjeni! Zdravo!

m Tatvina. V kopelji se je zopet iz-
vršila tatvina. Antonu K., vajencu v
Bergovi tovarni za usnje, je bila u-
kradena zlata ura vredna 4880 K. Pred
nakupom se svari. Fucelju v Krekovi
ulici št. 5 je nekdo ukradel iz zaprtega
kovčka v nezaprtem podstresju ženski
plašč, vreden 2400 K in več parov moš-
kih in ženskih čevljev.

m Slaba kalkulacija. Štefan Dobej,
brivski pomočnik pri g. Z. v Slovenski
ulici je v soboto nekemu gostu računil
za striženje las nič manj kot 60 K. O-
striženi gost je pomočnika ovadil in se
bo moral zagovarjati pred sodiščem.

m Novo predavanje prof. Bostuniča.
G. prof. Bostunič bo, brez ozira na to,
da ne more še odpotovati, ker nima še
v redu svojega potnega lista,
imel v četrtek 17. t. m. ob 20. uri v Na-
rodnem domu predavanje v prid voj-
nim invalidom. Vstop je prost, pač pa
se bodo pobirali prostovoljni prispevki
v prid skladu vojnih invalidov. Pred-
met: »Kdo je bil Kristus?«

m Klub amatera fotografa se je u-
stanovil 8. t. m. v Zagrebu. Njegova
svrha je udruženje amaterov-fotogra-
fov celo kraljevine SHS. Interesenti
se naj prijavijo za informacije pri
»Društvu za promet članaca« Zagreb,

da ni sloboden, ni niti trenotek zadre-
mal v mehkužnosti.

V dveh hotelih so nam priredili Ne-
gotinci banket. Da tudi tu ni manjkalo
lepih patrijotskih besed, se razume.
Najbolj nas je pa dojmila srbska siro-
čad, ki nas je razveselila z lepim pet-
jem in rodoljubnimi deklamacijami.
Marsikateri izmed nas si je skrivaj o-
brisal toplo solzo, ko je gledal uboge
malčke, katerih starši so dali življenje
za svojo domovino. Med njimi je bil
deček, profesorsko dete, ki sploh nima
več bližnjega sorodstva. In kakor so
jih prej odgajali v ljubezni do rodne
jim srbske grude, tako jih sedaj odga-
jajo v ljubezni do drugih dveh bratov,
Hrvatov in Slovencev. Ideja edinstva
je slavila tudi tukaj svoj triumf: dru-
ga zlata nit, s katero je bilo prepletano
naše potovanje od začetka do konca.
Naj navedem kot primer le pesmico,
ki so jo deklamirali, stoječ na mizi, tri-
je mali Srbičiči:

Braća,
(Od J. Milakovića.)
Jovo:
Ja sem Srbin mali,
Jovo mene zovu,
Rod moj krovcom zali
Svu vam zemlju ovu,
Dodva imam brata
Ko dva dohra danka:

Trg L, 15. polukat lijevo vrata 3. Do
konca avgusta. Po tem roku se bo skli-
cal ustanovni občni zbor.

m Velika kavarna. Najmodernejša
Kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu
in inozemski listi. Eleganten Bar. —
Dnevno koncerti.

m Kavarna v mestnem parku. Pri
lepem vremenu dnevno koncert od 17.
do 19. in od 21. do 23. ure. Orkester
pomnožen.

Beleške.

Vpokojeni državni uradnik nam pi-
še:

Obiskal sem že več naših mest in
trgov, kjer imajo državni uradi svoje
sedeže in povsod sem opazil nekaj, kar
sem moral grajati, tudi če se morebiti
komur ne bo zdelo vredno grajanja. —
Večina naših državnih uradov namreč
nima napisov ali pa ima le provizorič-
ne napise, izgotovljene v naglici po pre-
vratu. Redkokje sem videl pravilen na-
pis z državnim grbom. Morda me bo
kdo zavrnil, češ, to ni nič važnega, zia-
sti še za današnjo prehodno dobo ne.
K temu moram pripomniti, da naprava
lepih, pravičnih napisov ne zahteva ta-
ko visokih stroškov, da bi morda celo
obremenila državni budget. Praktične
in moralne koristi pa popolnoma po-
plačajo te stroške. Dober državljan ima
do državnih uradov nekako spoštova-
nje, ki izvira iz pravičnega pojmovanja
države. To spoštovanje zahteva tudi iz-
vestne zunanje formalnosti, ki jih drž-
ava nikakor ne sme prezreti, če hoče
v ljudstvu gojiti spoštovanje do drž-
avnih uradov. Med te formalnosti
spadajo tudi napisi, ki kažejo domači-
nu in tujcu, da se v tem posloplju naha-
ja ta in ta državni urad. Za onega, ki
ne živi v kraju, ima to še prav poseben
pomen, ker se večkrat res ne ve kam
obrtni, ko išče kateri državni urad. —
Moj predlog je tedaj:

Odločujoči činitelji naj poskrbijo,
da dobe vsi državni uradi enotne, o-
kusno napravljene napise z državnim
grbom.

Prijatelj slovenskega jezika nam
pripoveduje:

Želja, ki je imam, je prav skromna
in navidez malenkostna, a videli bode-
te, da njene korenine segajo glblje
kakor se dozdeva v prvem trenutku.
Te dni sem se mudil v neki mariborski
trgovini za delikatese. Vprašal sem
prodajalko, kako naziva slovensko po-
samezne vrste klobas. Imenovala mi je
»posebne klobase«, »brunviške kloba-
se« itd. Znano mi je, da imajo v drugih
prodajalnah drugačna imena. »Poseb-
ne klobase« niso v našem jeziku nič
posebnega, a »brunviške klobase« zveni
preveč po tuje. Torej: nimamo dobre
terminologije in neenotnih izrazov. —
Slučajno govorim o klobasah, a to ve-
lja za celo vrsto drugih strok. Po tr-
govinah in prodajalnah slišiš naravnost
strašne kovanke. Stvar je resnej-
ša, če pomislimo, da imajo drugi naro-
di enotno terminologijo tudi za najbolj

Ivana Hrvata
I Slovenca Janka.
I rod njihov proli
Rijeke krvi, znoja,
Pa ih tako voli (ljubi)
Tako duša moja.
Majka Jugoslavija
Sad nas sva tri brati,
Pa se i njim javlja
Trak slobode zlati.
Za tu mojnu bracu
Eto moje krvi:
Za njih uvijek stacu
Na braniku prvi!
Ivo:
Kolijevka Hrvata
Domaja mi mila
Dva mi vjerna brata
Njezina su krila.
Lijevu bratijanac
Srbin mi je eno,
Desno je Slovenac
Drugo krilo njeno.
Ta dva krila daju
Njenu ljetu snagu,
Oni mi domaju
Tako štite dragu.
Sad, gdje dušman g
Jadran naš i Rim.
Duh majčine riječi
Neka nas sjedini:
Ničija da ovd
Ne svlada nas sila.

praktične reči. Treba bo misliti na to,
da obrtna društva izdelajo skupno s
strokovnjaki slovarček besed in imen,
ki se pri nas uporabljajo tako različno,
da se ne izpoznaš niti v enem in istem
kraju. In da sklenemo s klobasami, ki
gotovo niso nesimpatičen predmet: ali
bi ne bilo dobro, če bi dali klobasam
ime po domačih krajih, na pr.: ljub-
ljanske, zagrebske itd. To je zelo eno-
stavno in lahko hitro preide med ljud-
stvo.

Sokolstvo.

KRATKA NAVODILA NAŠIM ČLA-
NOM ZA LJUBLJANSKI ZLET.

Vdeležence na zlet v Ljubljano po-
zivljamo, da se poslužujejo sokolskih
vlakov kateri odhajajo v zletnih dneh
vsaki dan iz Maribora. Čas odhoda se
izve na kolodvoru.

o Zletne legitimacije za narodne
noše, ki se želijo udeležiti Vsesokolske-
ga zleta v Ljubljani so na razpolago
pri ge. Iv. Lipoldovi, Ciril Met. ulica
18. Opozarjamo, da morajo biti narod-
ne noše popolnoma pravilne.

o Kdor ima prtljage s seboj, naj pri-
trdi na iste listek z naznanilom župe,
društvo, ime, stalno bivališče ter naj
natančno označi poslopje, kjer v Ljub-
ljani stanuje.

o Radi prehrane na I. jugosl. vseso-
kolskem zletu v Ljubljani se naj vsi
dotični udeleženci, kateri želijo skupno
prehrano, oglasijo v društveni pisarni
da plačajo prehranjevalne stroške, ki

Kultura in umetnost

x Iz gledališke pisarne. Vsi bivši
gojenci dramatične šole mariborskega
gledališča- ki žele sodelovati pri pred-
stavi »Revizor« naj se zglase tekom
treh dni v tajništvo mariborskega gle-
dališča. Poleg teh se zglasijo lahko tudi
drugi, ki želijo sodelovati pri predsta-
vah.

x Članom narodnega gledališča v
Mariboru. V sredo 16. avgusta ob 10.
uri sestanek vsega članstva Narodne-
ga gledališča v Mariboru.

Sport.

: »Drava« (Varaždin) : SSK »Mar-
bor« 0 : 7 0 : 4). V nedeljo 13. t. m. je
naš domači prvak po daljšem času zo-
pet nastopil pred javnostjo z igro proti
Varaždinski »Dravi«. Z lahkoto jo je
premagal 7 : 0 (4 : 0). »Drava« ni ravn-
no slab klub ter ima nekaj prav dobrih
igralcev, ki pa ne razpolagajo s pri-
merno odločnostjo pred vratmi. »Mar-
ribor« je nastopil v nekoliko spreme-
njeni postavi in z rezervami, ker je več
igralcev odsotnih. Vsekakor ta rezul-
tat kaže, da naš »Maribor« pridno de-
luje.

: »Varaždinski ŠK« — »Maribor«. V
torek dne 15. t. m. ob 17. uri nastopi
»Maribor« proti »Varaždinskemu ŠK«,
kateri je premagal včerajšnjega gosta
»Dravo« 7 : 1. Soditi po temu bi bil
»Varaždinski ŠK« enak z našim doma-

Za otkup slobodi
Sva nek zedre krila!
Janko:
Gdjeno Sava rijeka
Bijel ugleda danak,
Tu od pamtivijeka
Slovencu je stanak.
Brzi val joj hvata
Bratske ljubeć kraja,
Srba i Hrvata
Divne zavičaje.
Njena pruga sjajna
Sve nam spoji drume
A iz vala tajna
Sveti glasi šume — — ;
Ko što do tri kraja
Njezin pas nam steže,
Taka neka spaja
Ljubav nas i veže.
Do žudjene zore
Tek nam slogom stići
Bez nje nigda dvore
Svojoj sreći dići!
Vihar odobravanja so želi mali u-
metniki-rodoljubi. Nam pa, ki smo
vse to gledali in poslušali, bodo ostali ti
trenutki v neizbrisnem spominu. Spri-
jeli smo se potem v kolo ter rajali, do-
kler ni prišla zopet težka ura ločitve.
Z godbo hajd zopet na kolodvor — o-
glasila se je v slovo celo hajduk Velj-
kova prangija — da se popeljemo tik
ob balg- sri meji v tujino Zajčar.

činom. Varaždinci imajo sedaj tudi vse prvovrstnih ferialnih igračev iz najboljših zagrebških klubov, tako da bo zmaga »Tabor« v torek napeti vse sile, da častno izide iz te tekme. Obeta se prav lep in interesanten boj.

Mojski turnir v Londonu. Napačna je vest v »N. Fr. Presse«, da je stanje po 7. kolu Capablanca 7, dr. Vidmar 6½, Aljehin 6 (1), Rubinstein, dr. Tartakower 5½, Reti 5, Bogoljubov 4½. Pravilno se glasi stanje po 7. kolu: Capablanca 6½, Aljehin, dr. Vidmar 6, Rubinstein 5½, dr. Tartakower 5, Reti 4½, Bogoljubov 4, Yates 3½, Atkins, Maroczy 3, Morrison, Suoskoborovski, Wähltuch 2, Euwe, Watson 1½, Marrotti 0, Capablanca je namreč premagal sledečih 6: Euwe, Wähltuch, Yates Morrison, Suoskoborovski, Bogoljubov ter je v 7. kolu remiziral z Maroczyjem. Aljehin ima sledeče zmage: Marrotti, Watson, Suoskoborovski, Euwe, Atkins, v 6. kolu je remiziral z Wähltuchom, v 7. z dr. Vidmarjem. V 8. kolu je Yates premagal Wähltucha, Atkins dr. Tartakowerja in glasom »N. Fr. Pr.« Chadilkar Bogoljubova (po poročilu drugih listov Chadilkar v tem turnirju sploh ne igra.) V 8. kolu se vrši tudi važna partija Capablanca-Aljehin.

Izored sodišča.

§ 104 srb. k. z.

Dne 7. aprila je dobil prokurist Božo Ivanovič v Mariboru, Razlagova ulica 24, svinje iz Subotice. Med potjo je ena svinja izgubila. Radi tega je osumil tatvine spremljevalca vagonov. Dva spremljevalca sta prišla v policijske zapore, a bila izpuščena. Ker pa nista imela sredstev za potovanje domov, sta se obrnila na policijski komisariat, kateri je poslal detektiva Udoviča, da zahteva od Ivanoviča potrdilo o sprejetju svinj in potovalna sredstva za spremljevalce. Pri tem pa se je Ivanovič tako razburil, da je odvrnil policijskemu detektivu: »Policija podpira samo hajduke in lopove, kakor so oni spremljevalci vagonov in bi bilo žalostno, če bi jaz kot pošten trgovec moral podpirati lopove.« Ivanovič je bil obsojen radi pregreška po § 104 srb. k. z. na 500 din. globe.

Objave.

§ I. Mariborski bioskop. Danes ponedeljek, torek in sredo se predvaja sen-

zacionalna drama »Strašna noč«, film silno napete vsebine in krasnih slik, v 5 dolgih činih z izbornimi igralci v glavnih vlogah. V četrtek začne kriminalnodetektivska drama »Zločin Frank Morton« v 6 zanimivih činih. Pri vseh predstavah svira godba.

Priroda in znanost.

NAŠ NAJVEČJI HROŠČ.

Doslej smo mislili, da je pri nas v Evropi največji hrošč naš rogač ali kleščar, temu nasproti pa čitamo v eni letošnjih številčk »Prirode« poročilo g. Z. Kovačevića, da žive pri nas tudi še mnogo večji hrošči. Pisec pravi, da je v dobi, ko je v Evropi bila klima še mnogo bolj topla nego je danes, ko so se po palmovih gajih naše sedanje domovine šetali še ogromni masladonti in nosorošci, ko so se v toplih vodah kopali ogromni kuščarji, bil tudi svet malih živali mnogo bolj pester nego je danes. Danes nam je od teh nekdanjih prebivalcev naših krajev ostalo le še nekaj okamenin, ter nekaj potomcev, ki so se pa preselili v južnejše in toplejše kraje. Kakor se je to dogajalo z živalimi na suhem, tako se je tudi z onimi v vodi. Kot najlepši primer za to nam služi velika veslarka (Belostoma grande). Dočim je veslarka nekoč živelja tudi v severni Nemčiji, jo najdemo danes v redkih primerih samo še v hrvaškem in dalmatinskem primorju, dočim ji je prava sedanja domovina sveta zemlja Bramaputra in Gangesa (B. indicum) in tople vode reke Nila (B. niloticum). Hrvatska in Dalmacija sta mali zemlji, a v prirodopisnem oziru sta veliki. Vsaka ima v faunističnem in florističnem pogledu več svojih posebnih oblik. Veliko veslarko so našli v našem primorju večkrat na mestih, kjer se meša morje s sladko vodo: pri Senju, Hvaru, Omiju in Dubrovniku. Ta hrošč spada med rjčkaje. Njegovi sorodniki, navadna veslarka (Corisa) in vznadžarka (Notonecta) žive v vseh naših vodah, zaostajajo pa daleč za njim po svoji velikosti. Nek nedavno ulovljeni eksemplar je brez rilčka in analnih priveskov dolg 10 cm, z razprostirimi krili pa je širok 19 cm, ter spada tako med največje hrošče. Ta velik hrošč je črnosive barve. Gornja krila so trda in iste barve kakor ostalo telo. Oči ima velike, da lahko razločuje v vodi predmete. — Na zadku ima dva suličasta priveska, ki mu služita za dovajanje zraka. Samica pa ima poleg tega tudi še leglo, s katerima pritrjuje svoja jajca na vodne rastline. Belostoma je prava ujeđa, ker napada žabe in ribe, čeprav so te

često večje nego ona sama. Za ta poselji služijo osebit, močne prednje noge, ki imajo na koncu krempljice, pa dalje tudi rilček, s katerim neusmiljeno bije po svojem plenu. Zadnje noge so opremljene z dlakami za plavanje. Pri nas živi belostoma vedno v vodi, v tropskih krajih pa se ob večerih dvigne tudi v zrak, kjer prav rada obletava svetilke.

Gospodarstvo.

Gospodarski odnošaji med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Jugoslovenska komisija praškega velesejma je pričela v Pragi izdajati »Jugoslovenskega Trgovca«, informativen trgovski list za obe državi, ki naj bi pripomogel do čim temeljitejšega medsebojnega spoznanja v trgovskem in gospodarskem oziru. V prvi številki, ki je izšla dne 1. avgusta, prinaša pod gornjim naslovom članek našega poslanika v Pragi, dr. Bogumila Vošnjaka, iz katerega posnemamo:

Pred vsem moramo ugotoviti, da postoji tako v Češkoslovaški kakor v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev najlepša namera, dati politič. zvezi trden ekonomski temelj. Na obeh straneh se kaže dovolj razumevanja, vendar pa je za izvršitev teh lepših načrtov svetovna finančna in valutarna nesigurnost ena največjih zaprek. Prvi vzrok, da so ti naši gospodarski odnošaji danes še tako slabi, so naše valutne razmere. Dokler se te razmere ne popravijo, da so vsa sredstva, ki so se predlagala ob priliki češkoslovaško-jugoslovenske ankete v Pragi, nespособna, da bi odpravile današnjo kalamiteto.

Z malimi sredstvi in metodami se to vprašanje ne da rešiti. To je mogoče samo s širokopoteznimi akcijami. Iz tega vzroka najtopleje pozdravljamo akcijo jugoslovenskega finančnega ministra dr. Kumanudija, ki je predlagal, naj bi se vršila tekom letošnje jeseni v Pragi konferenca finančnih ministrov male antante. Na dnevnem redu te konference naj bi bilo tudi valutno vprašanje. Prepričani smo, da se češkoslovaško finančno ministrstvo za to konferenco, ki je prva te vrste, temeljito pripravilo in posebno upamo, da bodo češkoslovaški finančni strokovnjaki, kakor dr. Rašin in dr. posvetili vse svoje široko znanje rešitvi tega vprašanja.

V jeseni pride v Prago deputacija beograjske narodne skupščine, v kateri bodo zastopane vse vladne stranke in stranke opozicije. Prepričani smo,

da se ob tej priliki ne bo razpravljalo samo o političnih vprašanjih, temveč da se bodo naši parlamentarci posvetovali tudi o gospodarskih problemih in skušali dati gospodarski zakonodaji nekako paralelne smernice.

Po dosegi intenzivnih gospodarskih odnošajev med obema državama bo najvažnejše vprašanje ustanovitev češkoslovaške trgovske zbornice v Beogradu in jugoslovenske v Pragi. Stanje teh zbornic bo glavni temelj za nadaljno metodično intenzivno delo. Nerazumljivo pri tem je, da v Sofiji še davno obstaja taka zbornica, dočim je v Beogradu in Pragi še ni. Formalne zapreke se morajo v najkrajšem času odstraniti. Glasom informacij so pravila zbornice že predložena ministru za trgovino in industrijo v odobritev.

Doba, v kateri živimo, je provizorna in bila bi velika napaka, če bi že sedaj presojali bodočnost. Nemške reparacije bodo nekega lepega dne izrpane. Zavedati se moramo, da te reparacije ne bodo pripomogle do našega gospodarskega utrjenja. Češkoslovaško gospodarstvo je danes na najboljši poti konsolidacije. V evropski konkurenci bo zmagalo ono gospodarstvo, ki bo imelo trdnije temelje. In te ima danes finančno gospodarstvo češkoslovaške republike. Valutarne krize bo tudi pri nas in povsod enkrat konec in že danes se moramo pripravljati na to, da bo odstranitvi vseh teh umetnih spekulativnih zaprek imelo normalno gospodarsko življenje prosto pot.

Takrat bo napočil čas, ko bo organizacija češkoslovaškega narodnega gospodarstva z jugoslovensko gospodarsko organizacijo šla roko v roki. Izvršitev te naloge povspesuje najbolj naša vzajemna zavezniška politika, a gospodarska vzajemnost bo utrdila in povspesila politično zaveznitvo.

g Dobava ekonomskega in knjigeveškega materiala vrec in papirja. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 26. avgusta t. l. ofertalno licitacijo glede dobave ekonomskega in knjigeveškega materiala, na dan 2. septembra t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 400.000 komadov vrec iz jute in na dan 9. sept. t. l. ofertalno licitacijo glede dobave 25 vagonov ovojnega papirja. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki in vzorci je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vprašanje.

Glavni urednik: Radivoj Rehar
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim

Zamenjam stanovanje

v Ljubljani, obstoječe iz dveh malih sob in kuhinjo proti enakemu stanovanju v Mariboru. Ponudbe pod »Tako na razpolago na upravo lista. 1409 3-1

V brivnici »Union« na Glavnem trgu prvovrstna postrežba in popolnoma znižane cene. 1898

Išče se soba za učiteljico godbe, po možnosti s klavirjem. Ponudbe na upravo lista pod »Učiteljica godbe«. 1408

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

POZOR!

Al. Gnušek

Maribor, Glavni trg št. 6.

prodaja žlénate žimnice (Draht-einsatz) po K 520, afrik-žimnice 3-delne po K 1900, impregnirane plachte za vozove, mlaticnice, konje, kvadratmeter po K 250, vrvi za zvonove, studence, seno in perilo, vsalca debelost in dolgost kg K 100, 140, štrange za konje par K 44 do K 90, uzde navadne in pletene po K 30 in K 36, zaloga hlačevine, žamet rižasti, platna, racmošlina, plavotiska, lincerdruk, cajgilače, spodnje hlače, srjace vsake vrste, predpasnike vsake vrste, predpasnike iz klota in plavotiska, obleke za dekleta, moške predpasnike, robce, slamnjače, po najnižjih cenah. 1382 natl. 5-1

Lepo moško kolo se takoj proda. Vpraša se vsak dan po 17. uri v Smetanovi ul. 44-II. Maribor.

Dražbeni oklic.

Dne 18. avgusta 1922 ob 14. uri se vrši vsled sklepa okr sodišča v Mariboru z dne 7. junija 1922 A V 154/22 8 v Mariboru, Ribniška ulica št. 4, javna dražba v zapuščino Apolonije Šilak spadajočih premičnin, posebno pohištva, obleke in perila.

Izključna cena je cenilna vrednost. Najvišji ponudek se plača takoj v roke podpisane sodnega poverjenika. Zdražbene stvari mora zdražitelj takoj prevzeti in odstraniti.

MARIBOR, dne 11. avgusta 1922.

Mihael Korber,
notar kot sodni poverjenik.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328**

VSI PRODUCENTI OBISKUJEJO NA
DUNAJSKEM MEDNARODNEM VELESEJMU
(Wiener Internationale Messe)
od 10. do 13. septembra 1922

ODDELEK ZA
SIROVINE-POLFABRIKATE

Vsa pojasnila daje: Wiener Messe A.-G. Wien VII., Messepalast, kakor tudi častno zastopstvo v Mariboru: »Celeritas«, Jugoslovensko transportno društvo z o. z.

Kdor uporablja

ZLATOROG MILO

podaljša trajnost svojega perila.

Glavno zastopstvo in zaloga:

1156 12-3

R. BUNC in drug, Ljubljana - Celje - Maribor.

